

ÁLNOKSÁG NÉLKÜL VALO
IGAZ IZRAÉLITA,

és egyszer'smind

Minden Uri Virtusokkal fel-ékesítettett Jó Szívü

igaz Lelkü

KERESZTÉNY HEROS

az az:

NÉHAI MÉLTÓSÁGOS SZÜLETETT GROF

IDÖSB' BETHLENI

BETHLENI
LAJOS

UR ÖNAGYSÁGA.

K O L O ' S V Á R A T T,

Nyomtatott a' Réformát. Goll. Betüivel, 1779. Éftend.

l-is mind nagy Születésére, mind Nemes Virtus-
 sáira, 's a' Köz Fő mellett tett hősiesség foglál-
 lattira nézve méltán Keresztény Herosznak mon-
 dattathatik. Nemes Születésére ha nézünk, azt
 vette volt a' fényes, már sok Fáz Fektendőtől fogva tündöklő,
 sok nagy Herofokkal ditsekedhető Bethleni BETHLEN Familiá-
 ból. Nem tzelünk mostan hogy ezen Méltóságos Familiának ere-
 detét fel-vigyük, amaz hulbatatlan nevet nyert Sz. ISTVÁN-
 nak, a' Magyar Nemzet' Apostoli Királyának Testvér Húgára,
 ABÁnak, hasonló képpen Magyar Királynak Feleségére, Ki mon-
 datott SÁROLÁnak, mivel ezt már sokan különböző alkalmat-
 oságokkal véghez vitték. Hogy azért tzelünkhez közelebb es-
 sünk, meg-állapodunk csak a'ban a' nagy emlékezetű Uri Férj-
 suban, Ki élt a'tizen-harmadik Seculumban, és mondatott Beth-
 leni APÁnak, mint első Tör'sökben. Vóltanak e'nek három Fi-
 ai, úgy mint, Miklós, Gergely és Jakab. Hoffkas volna mind
 azokat a' Mélt. Uri Férjfiakat meg-emlitenünk, a' Kik Miklós-
 tól egyenes lineán fúrmaztanak, azért elég léken azt most meg-
 jegyezniünk, hogy azok között való vólt Nébai APAFI GYÖRGY,
 a' Felsőes BETHLEN GÁBOR Fejedelennek Tanátsofsa, Kinek
 Uri Felesége PETKI BORBÁRA fülte an a' bölőg emlékezetű,

jámbor életü APÁFI MIHÁLY Fejedelmet, Ki Hazánkat sok Eftendők alatt békeféségben igazgatta, a' Kinek ugyan maga nevet viselő Fiában, Néhai Méltóságos és Kegyelmes APÁFI MIHÁLY Hertzegben fáradott-ki ezen ditsőséges Familiának az az Aga, melly Miklóstól BETHLENI APÁnak nagyobb Fiától eredett, és APÁFI nevet viselt. El halgattyuk rövidségnek okáért most azokat, a' Kik e' három Testvérek közzül a' közbülsőnek Gergelynek lineáján fülettenek, mivel e' Méltóságos Familiának azon Aga hamar el-enyéskett, azért mégyünk töstént a' három Testvérek közzül a' leg-kissebbikre Jakabra, a' Kitől fármasztanak mind azok a' Méltóságos Urak, a' Kik Hazánkban Bethleni BETHLEN névvel ékeskednek Nem említvén fantsáddékkal Jakabnak Fiait, 's több utánna következett maradékit egy néhány izig, meg-állapodunk Gergelyen, a' Kinek két Fiában, úgy-mint; Elekben és Balásban (mivel a' közbülső János maradék nélkül bált meg) Ágazott megintlen kétfelé e' Méltóságos Familiának Jakabtól eredett Ága-is. Fel-vévén már a' kisebbiknek, úgy-mint, Balásnak lineáját, úgy találjuk, hogy neki Fia volt megintlen, Gergely, Gergelynek János, Jánosnak Farkas, Kinek Felesége Kemény Anna hozta Világra amaz örök emlékezetü Herost Bethlen Jánost, Erdély Országának Fő Cancellariussát, I. APÁFI MIHÁLY Fejedelemnek belső Tanátosfát, Kinek három Örökös maradtanak, Miklós, Pál és Sámuel, Miklósnak Erdély Ország Fő Cancellariussánnk, és tsak nem Oraculumának, feles experientiájú, ritka tudományú Uri Férjfiának Fiai voltanak Mihály és Jó'sef, Mihálynak István, Istvánnak Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Lázló Ur, igaz Magyar Szívet viselő drága Uri Férjfi, Jó'sefnek pedig életében Nemes Máramaros Vármegye Fő Ispánnjának Fiai voltak Méltóságos Gróf Betheni Bethlen Sámuel, Elek, Miklósnak a' Nemes Gyulaiánnum gyalog Régimenthe vitéz Hadnagynak, Dánielnek, Sámuelnek, nagy reménységü Urfiaknak, és Júdith tista füzés-

Füzeségü Kis-Afkonynak, 's Kláranak, Méltóságos Gróf Mikó Miklós Ur ö Nagysága kedves élete Párjának most nem olyan régen, e' Világból ki-múlt édes Attyok. Olivér, és éleiben lévő Gergely, nagyra kületett, és még igen ifjú korában Felséges Királya mellett Fegyvert fogott, 's sok Eftendőig gyakor véres ütközetekbe forgott, 's azoknak ditső jeleit még ma-is viselő, 's végre Vice Colonellusi Méltóságot érdemlett, nagy Szívü Uri Férjfiü. Páltól pedig, Néhai bölög emlékezetü Bethlen János Urnak második Fiától, kármazott Néhai Méltóságos Gróf Bethlen János Ur, Kinek örökösé Méltóságos Gróf Bethlen Dávid Ur, ritka kegyességü Uri Férjfiü, a' Méltóságos Királyi Táblának sok Eftendök alatt Assessor, Kinek-is Fia Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Sándor Ur ö Nagysága, Nemes Küküllő Vármegyének bölts, és igaz Letkü Fő-Ispánnya, Méltóságos Gróf Testvér Öttsével együtt. Sámuel, Miklósnak és Pálnak Ötse, hagyott maga után öt nagy Méltóságü Fiakat, Györgyöt, Ádámot, Sámuel, Imrét, és Farkast, Kik közzül a' két kisebbek tudniüllik, Imre, Felséges KIRÁLYNÉ ASZSZONYUNKnak, a' Felséges Királyi Guberniumban Tanátsoffa, és Farkas sok vitéz pálmákat nyert híres Generalis maradék nélkül megbóltanak, Györgyhek pedig Fia Mélt. Gróf Bethleni Bethlen György és Lázló nagy érdemü Uri Férjfiak. Ádámtól pedig, annak idejében Országunk nagy Tanátssü Praesidensétől kármaztának három nagy Herosok, Kik közzül az első Néhai Gróf Bethlen Gábor Ur ö Excellentiája, Felséges KIRÁLYNÉ ASZSZONYUNK Status Actualis Intimus Consiliariusja, Arany gyapjas Vitéze, és Felséges MARIA KRISTINA Hertzeg Afkonynak, Magyar Orzági Locumtenens Felséges Saxoniai ALBERT Hertzegnek Udvari Fő Kapitánnya, a' második pedig Néhai Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Ádám Ur, Felséges ASZSZONYUNKnak Vitéz Generalisja, Ki a' Felsőbb Prussusul való háborúban magát igen megkülömböztette, és sok vitéz

Pálmákat nyert - is. A' harmadik Fia Néhai Bethlen Ádám Ur
 ő Excellentiájának Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Miklós
 Ur ő Excellentiája, Országunknak mostani Praesidense, sok
 egyéb nagy Titulusokkal - is tündöklő Méltóságos Uri Férjfiú.
 Samuelnek pedig Fiai Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Fe-
 renz és János Urak ő Nagyságok. El járván e' fevént a' Mélt-
 óságos Bethleni BETHLEN Familiának azt a' lineáját, a'
 melly jó BALÁStól, térjünk már vissza Balásnak Testvér Bát-
 tyára ELEKre, mint ezen Méltóságos Familia egyik Ágának Tör-
 sökére, Kinek Fia volt György, Isabellának, és Második JA-
 NOS Királynak Tanátosfa, Ki hagyta maga után Miklóst, és
 maradék nélkül meg-bólt más két Fiait. Miklósnak Örököse volt
 amaz örök emlékezetű He os Bethleni Bethlen Ferentz, II. RA-
 KOTZI GYÖRGY Fejedelemnek Tanátosfa, Ki nagy Követtsé-
 geket - is igen ditséretesen viselt, a' ki maga után hagyta három
 Köz Jóra kületett Méltóságos Fiait, Fark Ist, Gergelyt, és Ele-
 ket, ezek közzül a' közbülsőnek Gergelynek, Országunk Fő
 Hadi Generalissának, és a' Fejedelem Tanátosfának, Fia, nem
 maradott, Elektől a' leg-kisfebbtől, Országunk Praesidencétől,
 bölts nagy tudományú Uri Férjfiútól, származott ugyan naga ne-
 vét viselő Gróf Bethlen Elek Ur ő Nagysága, Kinek Örököse.
 Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Pál Ur ő Excellentiája, KI-
 RÁLYNÉ ASZSZONYUNK' Arany Kóltos Komornyikja, Sta-
 tus Aetualis Intimus Consiliariusfa, az Erdélyi Méltóságos Ki-
 rályi Táblának nagy érdemű Praesese, és ezen nagy Fejedelem-
 ségben Királyi Ajtón állóknak Fő Mestere, Hazánknak Attya's
 erős Oklopa, Kinek nagy Uri Háza örvend két nagyra kületett
 Méltóságos Gróf Fiaiban. Méltóságos Bethleni ifjabb Bethlen
 Pál Ur ő Nagyságában, Felsőges ASZSZONYUNK a' Nemes
 Grevenianum Magyar Lovas Regimentyének nagy érdemű Vi-
 tész Fő Colonellussában, és Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen
 Farkas Urfi ő Nagyságában, a' Méltóságos Királyi Tábla érde-

1819

3 A

mes

mes Affessorában, nagy experientiájú 's tudományú Méltóságos Uriban. Vízfé tévünk már Néhai Bethleni Bethlen Ferentz Urnak leg-nagyobb Fiára, Néhai Bethlen Farkas Urra, Hazánk-nak Fő Cancellariusára, a' Méltóságos **APAFI MIHÁLY** Fejedelem Tanátsofsára, Ki több méltó Titulusfai mellett a' nagy Historicusi nevet-is meg-érdemli. E'nek Fia volt amaz áldott emlékezetű Heros, Néhai Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen László Ur ö Nagysága, a' Császári Fels: az Erdélyi Guberniumban Tanátsofsa, Haza főlgálatyára kületett nagy Uri Férjfiú, Ki a' Császári Udvarban három rendben-is viselte az Ország' Követségét, igen nagy ditsérettel. E' drága emlékezetű Grófnak az ö ritka kegyességű Párjától Földi Máriától maradtanak négy Örökössi, Kik között a' két első, úgy-mint, Néhai Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Ferentz, és László Urak életeknek virágzó állapottyában el-bóltanak, a' leg-kissebbik Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Gergely Ur ö Nagysága, Szelíd Lelkü, alázatos Szívű, egyenes Lelki esméretű Uri Férjfiú, **ISTEN'** Kegyelme-ből életben vagyon, négy szép Uri Fiaival, úgy-mint, Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen Lajos Ur ö Nagyságával, nagy érdemű Uri Férjfiúval, Méltóságos Gróf Bethleni Bethlen László Urfi ö Nagyságával, az Inclitum Kálnokianum Regimentnek egyik Vitéz Fő Hadnagyjával, Méltóságos Gróf Bethlen Gergely és Ferentz szép reménységű Urfiakkal, és Nemes Virtusú, szép erkölcsű Bethlen Borbára Kis-Afőnyával. Harmadik az említett négy Testvérek között vala Gróf **BETHLEN LAJOS** Ur ö Nagysága, irásunknak tzélja, és Materiája, Ki is az említett Néhai Gróf Bethlen László Urnak Házában köföntvén-bé e' Világra 1715 ben, noba édes jó Attyától még kiseded korában el-maradott, mindazonáltal nagy kegyességű édes Afőny Annyá-nak forgalmatos vigyázása által, jól, és Grófi Rangjához il-lendöképpen fel-neveltetett. Ifjúságának idejére jútván, a' Nemes indulat ára kezdé öfőndözni, hogy magát Katonaságra adná,

mellyre

mellyre elméjét a' dolognak meg-fontolása után meg is batározá, és ezen állapotban tölte-el tizen négy Eftendőket, a' mellyekben kelle önéki fok véres tsatákon meg-jelenni, fok-féle ellenséggel gyakor ízben fembu lenni, lévén azok többire hábosúságnak Eftendei. Vala azért módja és alkalmazossága a'ra, hogy Királyához igaz hívségét ki-műtassa, a' mellyet véghez-is vitt. Kapitányi hivatalában vitézül, híven, és serényen el-járván, úgy annyira, hogy eléggé meg-bizonyítá azt, hogy BETHLENI a' tsöfséges nevét nem méltatlanul viseli, lévén erköltsei-is olly' félépek. Élete olly' tífsta, és ártatlan, mind abban az időben-is, mellyben Felséges Királyát Kardjával kölgálta, hogy maga példájával-is meg-műtatná azt, hogy lehet jó Vitéznek, és egyszerű s mind jó Kereszténynek lenni. Minekutánna hívséges kölgálatyai után, békeségnek idején a' KIRÁLYNÉ ő Felségétől nyugodalmat nyert, maga Grófi Házánál igen szép és tsendes életet élt, nem kívánván többé semmi közönséges Tífstséget viselni Talált mindazonáltal elég alkalmazosságot, hogy mind Katonaságában tett nagy experienciáit hákonra fordítsa, mind pedig ritka Uri Virtusfait, nagy egyenességet, álnokságot nem tudó fívét, a' jóban állbatatosságát, ISTENÉhez. Királyához hívségét, minden Felebarátiboz igaz feretetét ki-műtassa, és noha a' tsendes életben különösön gyönyörködött legyen-is, ugyan tsak magát a' Köz-Fónak elé-mozdításából ki nem vonta, mellynek (: fok többek között :) egy bizonyossága lehet, hogy a' Kolo'svári Reformatum Collegium Curátorságát nem tsak fel-vállalta, hanem a'nak nagy háknára igen átséretefen-is viselte. Történt az-is, hogy a' Mélt: BETHLEN Familiának igen nagy és terhes pere Bétsbe vitetvén, Felséges KIRÁLYUNK Itélő Széke eleiben, kelle e' Mélt: Familiának ennek folytatására egy ollyan érdemes Tagját ki-válastani, a' kit mind Tudománya, mind okossága, mind forgalmatossága, és egyéb meg-kívántató tehetségei alkalmazossá tennének a'ra, hogy e' nagy momentumú

dólgot

dólgot feventsés végére juttathassa. Nem kelle sokat e' vála-
 tásan gondolkodni, mert mind azok az ajándékok e' mi Heros-
 unkeban bívön fel-találtatván, a' Mélt: Familia e' terhes dól-
 gát az ö Lelkére kötö. Ö-is noha az a'kori tsendes életének
 módgyával, nagyon ellenkezni láttatik vala a' Bétsi hofkas la-
 kás, és sok féle bajoskodás, mindazonáltal a' maga könnyebbsé-
 gét Familiájának köz jóváért hátra tévén, azt fel-vállalá, 's
 úttját e' végre Bétsbe vévén, és ott hatod-fel Eftendőkig mú-
 latván, sok fáradozásai által a' dólgot annyira vívé, hogy Fel-
 séges KIRÁLYNÉ ASZSZONYUNK a' Mélt. Bethleni BETH-
 LEN Familiának ügyét igaznak találá, és végső Sentetziáját a'
 Fiscus ellen, Gróf BETHLENEK mellett ki-is mondá, meg-mú-
 tatván igaznak lenni PLINIVSNAK ezen fávát: Fiscus
 nunquam habet malam Causam, nisi sub bono Principe.
 Bútsíját vévén e' ritka kegyességü Felséges Afzonyától nagy bá-
 ládatofsággal és alázatofsággal, (: Kinek KIRÁLYI Szívét nagy
 kelidségével, 's jámborságával egészen meg-nyerte és magához háj-
 totta vala:) megintlen édes Hazájába tere, és Kedves Mélt:
 Attyafainak különös nagy örömére 1777-dik Eftendőnek Mind.
 Sz. Havában meg-is érkezék. Ujjonnan láttatott vala fel-ta-
 lálni régi tsendes, ISTENNEK fánt életét, a' melly mindazon-
 által mivel teste már régen el-kezdett vala gyengülni nem soká-
 ra terjede, hanem lassan lassan fogyni kezdén, végtére ezen
 folyó 1779. Eftendőben, Sz. Jakab Havának 24-dik napján
 lép tsendesen el-enyéke, minekutánna ez igaz Kereftyén He-
 ros élt volna ISTENÉNEK 64. eftendőket. Kinek-is, mint ritka
 Kegyességü, jól tévő Patronus Urának nemes Vittusfait, és
 minden dítséretre méltó életét, ezen gyenge Versebbe kívánta
 le-rajzolni a' Maros-Vásárhellyi Reformatum Collegium.

Oha Nemzetünknek terhes panaszszait,
Hallyuk erköltsinket vádoló szavait.
Hogy egyenes szív már alig taláztatik,
Jó Izraélita ingyen se láttatik,
Tsak a' hamiságnak van köztünk kelleti.
Az igazságnak nints' semmi betsülleti.
A' hívség melly régen mi hozzánk tartozott
Bútsut vévén töllünk meszszére távozott.
Álnokságból áll ma minden okoságunk,
Merő tsapodárság szines barátságunk.
Régi virtusinkat többé nem követtyük,
A' mái áll-ortzás módikat szerettyük.
Ugyan tsak nem illik szünetlen vádolnunk,
Más nemzetek felett mi magunkat szólunk.
Mert találunk ma-is egy egy igaz szívre,
ISTENhez; Királyhoz, 's a' Hazához hívre.
Vagynak helyyen helyyen erős oszlopaink,
Minden ditséretre méltó Hérófaink.

Kik

Kik a' Magyaráságnak régi betsületét
 Fenn-tartyák , 's nevelik méltó tífzteletét.
 Régi igaz fízvet magokban vífelnek,
 Tsalfát 's álnokságot éppen nem kedvelnek.
 Nem tudnak fenkinek, ugyan hízelkedni,
 Sem símitó édes szókkal kedveskedni.
 De Királyoknak jó Lélekkal szólgálnak,
 Akármit-is a' Köz-Jóért el-próbálnak.
 Élteket el-fzánni Hazájokért kéfzek,
 A' jó hírbén 's névbén tsak lehessen réfzek.
 Eleven példákkal, én ezt meg-mútatni
 Tudnám; ha a' dolgot, akarnám vítatni.
 Elő-fzámlálhatnék fok Fő-embereket,
 ISTEN 's emberekhez, egyaránt híveket.
 Kik Nemzetüknek még nagy ditsőfsegére
 É nek, a' két Magyar Hazának dífzére.
 De elég léfzen most, egyet említenem,
 Elmémét egyedül reá függesztenem.
 BETHLEN LAJOSnak e', mondatott nevéről,
 Efméretes Grófi tíündöklő neméről.
 Ki Nemzetünknek még foglalta magában
 Régi Virtusfáit egy rövid fummában.
 'S Meg-tettzett ő benne egy igaz Szív mit ér,
 A' mellyhez, hívségnél femmi egyéb nem fér.

Azért e' Hérósnak Mú'sám! életéről,
 Irij Verseket szelíd, 's tiszta erköltséről.
 Befzéld-meg ISTENnel járó kegyességét,
 Árulkodást, tsalfát nem tudó hívségét.
 Rajzold-le Szívének Nemes indulattyyit,
 A' Köz Jó mellett tett hasznos szolgálattyyit.
 Hogy máfok is Tölle példát vehessenek,
 Illyen tökéletes Héróóst kövessenek.
 Mellyre az ISTENnek kérjed segítségét,
 Hogy kezdett munkádnak érheszed jó végét.

A' BETHLENI Háznak Grófi Nemességét,
 A' két Magyar Haza tudja, 's ditsősőségét,
 Sok száz Esztendőkre terjed eredete,
 Meg vólt mindenkoron méltó ditsérete.
 Mert soha nem borúlt homálllyba szép fénye,
 Eleitől fogva vólt Hazánk reménye.
 Szült e' Nemzetünknek nagy *Lycurgusokat*,
 Bölts, 's okos, előre látó *Sólonokat*.
 Adott-is Hazánknek, fok *Akbilleseket*,
 Ország óltalmára termett Vitézeket.
 Származtak e' Házból nagy Fejedelmek-is,
 Jó tanátsú 's szívü Fő Ministerek-is

Kiknek Krónikákban van' írva életek,
 Soha el-nem hervad jó emlékezetek.
 Jöttek-ki bellőlle nagy *Historicusok*,
 Igazgatni tudó bölts *Politicusok*.
Thémis, Márs, Apolló, egyaránt tisztelték,
 A' BETHLENEK nevét az égig emelték,
 Kivált az igazság, kereste szállását
 Nállok, 's helyhezette szívekben lakását,
 Az egyenes hívség ki-tettzik belőlök,
 Álnok mesterséget nem lát senki tőlök.
 E' *Familiának* hajdon ditsősége
 Vólt Gróf BEHLEN LÁSZLO, ritka ékessége.
 Kit Nemzetünk méltán tisztelt életében,
 Tsáfároknak-is vólt része kegyelmében,
 Köz Jóra fordítani tudván böltsességét,
 Vifelte hasznoson Hazánk' követségét.
 Széke vólt Országunk' leg-főbb Tanátsába,
 'S Jó Lélekkel el-járt nagy hivatalába,
 Hív Párja mondatott FOLTI MÁRIÁnak,
 Áldott híre neve e' *Héróinának*.
 Mert ékesítette *Virtus*sal Nemzetét,
 Tudta Erdélyt tiszta, 's ártatlan életét.
 Meg-is vólt az URtól mind fok féle jókkal
 Áldva, mind szép jeles Uri magzatokkal.

A' kik közzül noha vég bútsút vettenek,

E' Világtól ketten, 's Mennyékbe mentenek.

FERENTZ, LÁSZLÓ, LAJOS de meg-maradtanak,

Szüléjek szívére újulást hoztanak.

GERGELY születésén nem örvendezhetett

Édes Attya elébb mert sírba tétetett.

Nem-is köszöntött volt még bé e' világra,

Sorsa jútott vala immár árvaságra

Nagy hitü Annya-is BETHLEN LÁSZLÓjától

El-maradván ritka hívségü Párjától.

Ki ugyan tsak szívét meg-erősítette,

Reményét az Árvák Attyában vetette.

'S négy szép magzattyait tudta fel-nevelni,

Attyok helyett-is jó gondjokat vifelni.

Szépen-is mind négyen fel-nevekedtenek,

Hazánknak tündöklő Tsillagi lettenek.

FERENTZ tudományát sokan emlegetik,

Máig-is jó hírét ditsérve hirdetik.

Éppen született volt hív szolgálattyára

E' jeles Gróf édes Hazánknak hasznára.

De élete néki Ifjantan el-múlék,

Nagy kár hogy hofzszafabb idökre nem nyúlék.

LÁSZLÓ-is virágzó leg-özzebb idejében

Esek a' kegyetlen halálnak törében.

(LAJOS-t egy kevéssé még most nem említem,
 Mivel beszédimet majd reá térítem)
 GERGELY meg-maradott Nemzetünk díszére,
 Él 's élyen-is minden jóknak örömére.
 Jó Uri Férjfiú, a' *Virtust* követi,
 Az egyenességet szívéből szereti.
 A' dologról szokott beszélni fontoson,
 A' mi szívében van azt ki mondja okoson.
 Ártatlan élete, tiszták erköltsei,
 Rangjához illendők tselekedetei.
 Esméri a' Haza állhatatosságát,
 Igaz nem tettetés alázatosságát.
 Hív volt mindenkoron Lelke ISTENéhez,
 Felebaráttya-is bízhatik szívéhez.
 Ritka szerentséjü volt szép Házassága,
 A' lévén leg-nagyobb Földi boldogsága.
 Mert Párul NALÁTZI BORBÁRÁJÁT vette,
 Ki épen az ISTEN áldása mellette.
 Bölts Grófné, meg-nyerte szívet jó Férjének,
 Méltó jutalma e' lévén hívségének.
 Ritka Gazdaszszony ez, dolgában jól el-jár,
 Illyenre találni nagy szerentse nem kár.
 Okos Uri Afzszony, Házát úgy rendeli,
 Hogy *Mómus*-is a'nak hibáját nem leli.

Kegyes *Pátrona* ez, Pénzét nem kíméli,
 Hanem az UR Házát örömmel segéli.
 Jól tenni szereti, bőven gazdálkodik,
 Jóvaiból híven 's böltsen sáfárkodik.
 Számptalan szegények áldják Kegyességét.
 Házára kéri az URnak békeességét.
 Követi-is ötet az URnak Kegyelme,
 Vélle van 's Párjával az ISTEN' védelme.
 Örvendez Házok-is öt szép magzatokkal,
 Ékes nagyra termett Grófi fajzatokkal.
Lajos, László, Gergely, Ferentz és Borbára,
 Elvén e' hív Párnak vígafztalására.
 Éljenek 's az áldás töllök ne távozzék,
 Szívekben az URnak félelme lakozzék.
 Édes Szüléjeknek hogy örömek nőjjön,
 'S ö érettek bánat reájok ne jöjjön.
 De már víszfa térek Gróf BETHLEN LAJOSra,
 Tökélletes, igaz, jó szívü *Héró*sra.
 Ki egyedül tzelja vers író pennámnak,
 És *Matériá*ja el-kezdett munkámnak.
 El-érte ugyan már életének végét,
 Lelke az ISTENnek látja ditsőséget.
 De él még-is köztünk, 's élni fog hírében,
 Él 's élni fog áldott emlékezetében.

Mi-is

Mi-is hát nevének hirdetőji légyünk,
 Végső tisztelést nékie így tégyünk.
 Bódogúlt Lelkének forsát ne sírassuk,
 De emlékezetét szívünkben forgassuk.
 Oh! vajha *Virtussit* szépen le-írhatnám.
 Angyali életét jól le-rajzolhatnám.
 Vajha meg-adhatnám végső tiszteletét,
 'S Reá tudnám rakni méltó ditséretét.
 Hogy verseim febes szívét könnyebbitnék
 Gróf *Bethlen Gergelynek*, bánatit enyhitnék.

A' nagy elme magát hamar ki mütattya,
 Tsak a' nagy 's illendő dolgokat forgattya.
 BETHLEN LAJOSnak-is még kiseded korában,
 Ki tettett hogy Hérós léfzen a' Hazában.
 Valakik tsak látták maga vifeletét,
 Meg-efmérték benne tüstént nagy nemzetét.
 A' *Virtus*, 's nemes Szív nézett-ki belölle,
 Azért nagy reménység indúlt-is felölle.
 Akárkivel magát tudta kedveltetni,
 Nem lehetett ötet mindjárt nem sizeretni.
 Szüléinek bírta mindenkor szíveket,
 Szép erköltseivel meg-nyerte kedveket.

Lévén szó fogadó, és nem akaratos,
 Szelíd, nem vakmerő, és nem indulatos.
 Tanulását igen ferényen folytatta,
 Szép 's éles elméjét hamar ki-mútatta.
 Edgyik-is Tárfai közzül meg-nem győzte,
 Szorgalmatofsággal se meg-nem előzte.
 Ditsérettel ötet jóra indítani
 Lehetett szép szóval mindenre hajtani.
 Meg-fojtja a' Nemes elmét a' keménység,
 A'hol tsak veszfzö kell, nints' ott nagy reménység.
 A' jó tanulókat nem szükség nógatni
 Kötelelségekre fokot unszolgatni.
 Mert hivataljokban önként-is el-járnak,
 Feddést, pirongátást, korbátsot nem várnak.
 LAJOS-is dólzában jól 's ferényen el-járt,
 Veszfzöt, durva szókat, söt nógatást se várt.
 Vólt Tanitózához igaz szeretettel,
 Szelíd Tanítványhoz illő tífztelettel.
 Inkább hajtott a'nak ö tsak egy szóvára,
 Mind némellyek ezer parantsolattyára.
 Söt gondolatját-is gyakran meg-előzte,
 Mert a' Nemes *Virtus* belől ösztönözte.
 Más Tárfainak-is hafznos példát adott,
 Mert soha a' jóban hátra nem maradt.

Nem

Nem látott a'kor-is tölle álnokságot,
 Edgyik-is nem tanúlt femmi hamifságot.
 Mert az igazságot mindenkor követte,
 A' hijában-valót soha nem szerette.
 Tárfsalkodásai kedvesek nyájasok,
 Beszédi soha nem vóltak únalmasok.
 Grófi nevével nem szerette kérkedni,
 Rút dolognak tartván a'zal ditsekedni.
 Rangját nem a' puszta névben állította,
 Mert a' *Virtust* a'nál nagyokbnak tartotta.
 Tudta hogy a' Grófi név úgy tiszteséges,
 Ha élete-is a'Grófnak ditsőséges.
Virtus nélkül pedig inkább szégyenére,
 Fordúl *titulus*sa betstelenségére.
 Azért nagy rangjának kívánt megfelelni,
 Méltatlanúl azt nem akarván viselni.
 Ifjúságának hogy júta idejére,
 Mindjárt nagy dolgokat véve elméjére.
 Híres Eleihez hasonlatos lenni,
 Igyekezvén 's töllök nemes példát venni.
 Azért mind Szívének hajlandóságára,
 Mind a' nagyobbaknak hajtván tanátsára.
 A' Katonaságra Ifjúságát szánta;
 'S Mint Vitéz Királya mellett Kardot ránta.

A' Nemes Szív fo ha a' próbától nem fút,
 Mert a' ditsőségre tsak a' *Virtus* az út.
 Gróf BETHLEN LAJOS-is a'tól fo ha nem félt,
 Söt a' Vitézségből ditsőséget remélt.
Virtussinak tágas mező-is nyittaték,
 Alkalmatosság a' próbára adaték.
 Mert mihelyt a' KÁROLY vég bútsuját vévé,
 E' Világtól, 's Földi életét le-tévé.
 'S A' nagy THÉRÉSIA, Királyi Székében
 Üle, mint örökös Attyának helyében.
 Európának nagyobb része fel-zendüle,
 A' fegyver mindenütt mindjárt meg-zördüle.
 Sok népek KIRÁLYnénk ellen fel-kele nék,
 Országira roppant sereget vivének.
 E'kor Nemzetünk-is régi vitézségét
 Elő-vévé, gyakran meg-próbált hívségét.
 Életét és Véré t szaná Királyának
 Meg-állója-is lön emberül szavának.
 Mert mihellyt a' Magyar Tábor el-készüle,
 Az ellenség tölle mindjárt meg-rémüle.
 A' Frantzia futott nyertes fegyverétől,
 Irtózott méltán-is próbált erejétől.
 A' Prussuft-is e' nép gyakran vízfza verte,
 Hadi szerzámait kezéből el-nyerte.

Kivált

Kivált a' Bavarus félt tsak nevétől-is,
 Futott fegyverének zördülésétől-is.
 Egy szóval többire Néptünk győzedelmes,
 És az ellenség vólt előtte félelmes:
 Mert jó Királyának lévén óltalmára,
 Bátran 's örömmel ment a' véres tsatára.
 Nem gondolt semmit-is maga életével,
 Tsak THÉRÉSIÁnak szolgáljon vérével.
 A' *Historicusok* ezeket hirdetik,
 Nemzetiünk hívségét méltán emlegetik.
 Ditsérik a' Magyar népnek bátorságát,
 Jó Királya mellett állhatatosságát.
 E'kor Gróf BETHLEN-is fegyverét forgatta,
 Magát hív Vitéznek lenni meg-mútatta.
 Vett-is részt Nemzete szép ditsőségében,
 A' Kardot emberül forgatván kezében.
 Kapitányi tífzte lévén a'ban jól járt,
 A' Királynak hafznott tett, 's ellenségnek kárt.
 Valahová ötet Fő Tífztje rendelte,
 Magát mindenütt jól 's vitézüil vifelte.
 Az *ordelt* serényen véghez tudta vinni,
 Akármiben ötet meg-lehetett hinni.
 Ha ellenségével szembe kellett szállni,
 Kő fal módra láttzott előtte meg-áltni.

De vakmerő képen kotzkára nem tette
Rá bízott népének éltét kíméllette.
Tudván hogy előre látó okofsággal
Többre lehet menni, mint vak bátorsággal.
A' köz népet kemény zabolán tartotta.
Tilalmas dolgokra nem szabadította.
De egyszer'smind magát vélek szerettette,
Ugy-hogy akármire őket rá vehette.
Azért volt is igen hasznos szolgálója,
A' népnek hozzája vónván indulója.
Nem igaz soha az olyan engedelem,
Mellyet fatsar-ki csak a' tsupa félelem.
Ha pedig jó Tisztjét a' Köz-Nép szereti,
Szerentsés próbáit vélek remélheti.
De mind ezek vallyon mit használhatnának?
Ha a' kegyességgel együtt nem járnának.
A' próbált Vitéz-is épen csak semmit ér,
Az URnak félelme ha szívében nem fér.
Hogy a' jó Keresztény rosz vitéz, hamis vád,
Ruffo! nem igazán szöllött e'félét szád.

(vagy a' mint iratik: Rousseau)

Mert Táborban is jó emberek kellenek,
A' Vitézhez is szép erköltsök illenek.

Kivált

Kivált a' Tisztekben még ugyan szükséges,
 Hogy életek legyen példás 's tiszteletes.
 BETHLEN Kapitánynak példás volt élete,
 A' Háborúban-is szelíd természete.
 Meg esmérte minden bátor vitézségét,
 Nem győzte tudálni még-is kegyességét.
 A' Fegyver zörgésben el nem felejtette,
 Keresztényi tisztét hátra nem vetette.
 Mihellyen álmából fel-költ az életre,
 Mindjárt buzdúlt szíve ISTÉN' tiszteletre.
 Szép dolognak tartván az URat dítserni.
 Segítséget Tőlle reggel 's este kérni.
 Kért-is, 's életére áldást az URtól várt,
 Mint Keresztény Vitéz Teremtőjével járt.
 Ha ellenségére Kardját ki-rántotta,
 JE'SUSSának elébb ügyét ajánlotta.
 Bízván magát az UR erős óltalmára,
 ISTEN után próbált vitézi karjára.
 Tudott e' Kapitány élni Istenesen,
 Még a' Táborban-is jól 's emberségesen.
 Soha tréfából-is ő meg-ném bántotta
 A' tiszteleteséget mind végig meg-tartotta.
 Trágár szókat senki nem hallott szájából,
 Se nem tanult rossz szat élete módjából,

A'faj-

A' fajtalanságnak mert vólt gyűlölöje,
 A' tiszta életnek szíves betsüllöje.
 A' népet is jóra vette tanátsával,
 Használt igen fokot példa adásával.
 Köz-vitézi tsak nem Papjoknak tartották,
 E' Tisztjeket édes Attyoknak mőndották.
 Vitéz Tárfai is tőlle tanúltanak,
 Igaz kegyefséget BETHLENTől láttanak.
 Hathatos példája köztök-is fokot tett,
 Sok társa 's barátja általa jobbá lett.
 Ezeket most rólla bizony nem mőndanám,
 Hogy ha igazaknak lenni nem tartanám.
 Meit a' hízelkedés kenyerét nem ettem
 Soha, 's szépitni a' rútat nem szerettem.
 De tudja az egész Haza 's meg-esiméri,
 Tiszta életét a' köz hír-is ditséri.
 Az idegen nép-is rólla meg-vallotta,
 'S Őtet jó Keresztény Vitéznek tartotta.
 Tizen-négyfzer a'dig az idő újjúla,
 Az Esztendő ugyan a'nyiszor mordúla.
 Míg BETHLEN Kapitány fegyverét forgatá,
 Királyhoz hívségét Kardjával mőtatá.
 Szolgálván mind a'dig ritka vitézséggel,
 Míg tusakodnia kellett ellenséggel.

De

De hogy a' háborus felhők el - oszlának,
 A' lármás 's villango idők el - múlnak,
 'S Böls Királynénk nyere fényes ditsőséget,
 Kötvén tiszteféggel tellyes békefséget.
 E' Gróf - is kívána érne nyugodalmot,
 Mint próbái után érdemlett jutalmot.
 E' végre kérését Királyához tévé,
 'S Kegyes válaft nyervén bútsuját - is vevé.
 Azért bujdosási után Haza tére,
 Nem vágyván senkinek már szerentséjére.
 Mert tsak e' vólt tzelja hogy békefségesen,
 Élhetne Házánál magára tsendefen.
 A' nõtelenfégre azért - is el - száná
 Életét, 's szándékát soha meg - se báná.
 Ére - is kedvére folyó esztendöket,
 Háborúság nélkül való szép idöket.
 Nem töltvén soha - is idejét hijában,
 Mert nem tanútt vólt a' restség Scholájában.
 Azért vagy az URhoz vitte könyörgését,
 Nevének nyelvére vevén hirdetését.
 Vagy halgatott kegyes szép tanítáfokat,
 Mellyeknek érzette szívében hasznokat.
 Vagy olvasott szépen írt tudós Könyveket,
 Mivel különösön szerette ezeket.

Vagy Házi dolgait böltsen igazgatta,
 És a' gazdaságot vígyázva folytatta,
 Vagy Jobbágyainak ügyét el-rendelte,
 Mint Urok 's mint Atyjok gondjokat viselte.
 Vagy jó Bátyyival frissen nyájaskodott,
 Véreivel Uri módon tárfalkodott.
 Vagy beszélggett a' Tudós emberekkel,
 Örömmel gyakran is mulatván ezekkel.
 Igazán Grófi vólt Nemes természete,
 Nagy Neméhez szabott maga viselete.
 Jó szível fogadott másokat Házában,
 Nem vólt semmi hiba gazdálkodásában.
 Vendégi tsudálták rendét Udvarának,
 Ritka nyájafságát Grófi Gazdájának.
 Mert nagy kedveséggel azokat mulatta,
 Vidám emberséggel Magához szoktatta,
 Az embert érdeme fzerént betsüllette,
 Senkinek jó hírét nem kissebbítette.
 Igaz szívet viselt Atyjafiaihoz,
 Sőt minden Keresztény Felebarátihoz.
 Vagyonnyát senkinek soha nem kívánta,
 Ha gazdagabb vólt - is szomfzédja nem bánta.
 Az álnokságnak félt tsak árnyékától - is,
 A' hitetlenségnek tsak gyanújától - is.

A' fortélyt, izgágát, éppen nem kereste,
 Alkalmatofságát a' pernek nem leste.
 Sőt mindennel kívánt élni tsendefségben,
 Keresztény emberhez illő békeféségben.
 Egy szóval mindenben igaz Lélekkal járt,
 Használt soknak; nem tett senkinek semmi kárt.
 A' Lelki-esméret egy olyan drága kints,
 A' mellyhez fogható több e' Világon nints.
 E' Hérós e' drága kintsét kíméllette,
 Minden vagyonyjánál elébb betsüllette.
 A' Lelki-esméret ellen nem hibázott,
 Az egyenes úton járt nem tétovázott,
 Az igazat a' hól kellett bátran szólta,
 Senkinek kedvéért azt el nem titkólta.
 És noha élt othon inkább tsak magára,
 Ugyan tsak vólt a' Köz-Jónak nagy hasznára.
 El-halgatom most az Oskolák dólgában,
 Mennyit fáradozott és szólgált bajában.
 Curatori tisztét melly böltsen vífelte,
 A' *Collegium*nak terhét hogy emelte.
 Maga házi dólgát miként el-múlatta,
 Ha amannak jóvát elébb mózdíthatta.
 A' Tudományoknak nevékedésére,
 Melly hiv gondot vífelt, és terjedésére.

Ekklé'siák baját szívére hogy vette,
 Ügyét minden igaz úton segítette.
 Millyen táplálója volt a' szegényeknek,
 Kész segítsége az árvák 's özvegyeknek,
 Melly bőv kezü volt az *Collegium*okhoz,
 Melly jó indulatú 's szíviü a' Papokhoz.
 Mind ezekről mostan halgatásban léfzek.
 Minden tudja, azért több szót nem - is téfzek.
 Hanem említem még tsak ezt utóljára,
 Familiájának volt melly nagy hafznára.
 Törvényes nagy ügyét a'nak ő folytatván,
 A' Király Itélő Székinél forgatván,
 Nehéz per vala ez, hozzfzas 's tekervényes,
 A' Kérdésben forgó *matéria* kényes.
 Igen bajos - is volt mindenkor folyása,
 Meg - akadván a'nak gyakorta járása.
 Ugyan - tsak jútván az Királyhoz végtére,
 Gróf BETHLEN LAJOS ott hajthatá végére.
 Vajki fokot kelle a'dig fáradozni,
 Sok Esztendők alatt Bétsben izzadozni.
 Kivált szükség vala jární okofsággal,
 'S Tsak alig hihető szorgalmatofsággal.
 A' Királynál kellett gyakran meg - jelenni,
 A' dologról igaz tudósítást tenni.

El-háritni kellett nagy akadályokat,
 Fejében hordozni fok nehéz gondokat.
 Mind azokat híven ő el-is követte,
 A' mivel jó módon ügyét segíthette.
 Nem fokot akarván gondolni magával,
 Tsak hogy jót tehessen Familiájával.
 Hatod-fél Esztendőt mind Bétsben múlatott,
 Míg terhes bajának végére júthatott.
 El-is érte ofztán kívánt reménységét,
 Fáradozásinak láthatta jó végét.
 Mert kegyes Királynénk hogy jól meg-forgatá,
 A' pernek mi vóltát és ki-tanúlhatá.
 Hellyesnek látá a' BETHLENek kérését,
 'S Mellettek mőndá-ki végső ítélesét.
 Az igazság azért ki-is szólgáltaték,
 'S így Gróf BETHLEN LAJOS meg-vígafztalta.
 Egyébként-is vala ritka kedveségben, (ték.
 Felséges Királynénk előtt tiszteféségben.
 Ki őtet gyakran jó BETHLENnek mőndotta,
 Jámbor 's igaz szívű Hívének tartotta.
 Alázatos szível azért kegyeféségét,
 Köszöné Királyi nagy kegyelmeféségét;
 És bútsuját vévén Hazájába tere,
 Sietvén a' régi tsendes életére.

El-is vala újra Házánál tsendefen,
 Járván az UR előtt igazán, 's kegyefen.
 De ére ez után tsak kevés időket,
 Nem is töltvén el két egész esztendőket.
 Mert kezdett vala már teste rég gyengülni,
 Végső bomlásához naponként készülni.
 Lelke-is siette jutni az Egekben,
 Nem fok kedve lévén már a' földiekben.
 Az utolsó óra el-is közelgete,
 El-fogya lassanként jóra szánt élete.
 Így jüta-el teste várt nyúgodalmára,
 Bóldogult Lelke rég óhajtott tzeljára,
 Méltó e' Hérós hogy a' Haza ditsérje,
 Nagy hívségét, 's igaz szívét meg-esmérje.
 Méltó, hogy a' fényes BETHLEN Ház hirdesse,
 Háládatofsággal nevét emlegeffe.
 Méltó, hogy a' Schólák halálát sírafsák,
 Jó-téreményeit szívekben forgafsák.
 Méltó, hogy a' Papok áldást kiáltsanak,
 Nevére, fok jókat utánna mőndjanak.
 Méltó, hogy mások-is szívekben visellyék,
 Jóságát, 's élteket e' szerént rendellyék.

V E G E

El-is

